

קרב בזק או סיכון ענק?

ניתן לפתח תורת לחימה אפקטיבית של "קרב בזק", אך תורת לחימה כזאת אסור שתהיה מבוססת כולה על יתרונות לכאורה של כלי זה או אחר. הסיבה: נטרול – ואפילו חלקי – עלידי האויב של היתרונות הקרביים, הנגזרים מהעדיפות הטכנולוגית, עלול להביא לכישלון צורב בקרב – כפי שנוכח חיל השריון לדעת במלחמת יום הכיפורים. תגובה למאמרו של סא"ל אליעזר שנוולד, "בחזרה לקרב הבזק" (מערכות 376, אפריל 2001)

סא"ל (מיל') עופר צוריאל

היריב אינו קיים – בדרך כלל – במידה מספקת. בעבר כבר ראינו איך היתרונות, הנגזרים, כביכול, מפערים טכנולוגיים, מתאדים כלא היו, ודי אם נזכיר את הזעזוע שגרמו יחידות ה"סאגר" המצריות והסוריות לשריון הישראלי בתחילתה של מלחמת יום הכיפורים. בעניין זה ראוי לציין שיחידות ה"סאגר" לא סגרו את הפער הטכנולוגי שהיה לצבא הישראלי המערבי על פני צבאות ערב המזרחיים, אלא פשוט צימצמו את היתרונות הקרביים הנגזרים מהעדיפות הטכנולוגית. לכן יש לבנות טכניקות קרביות על יכולות ולא על יתרונות.

הבסיס הטכנולוגי של יתרון תחרותי נלמד רבות – בהיבט האזרחי שלו – בבתי הספר למנהל עסקים. כיום מקובל להניח שיתרון טכנולוגי – גדול ככל שיהיה – הוא הבסיס החלש ביותר, שעליו יכול ארגון לבסס את האסטרטגיה התחרותית שלו, שכן את היתרון הזה תמיד ניתן לבטל בקלות יחסית באמצעות התארגנות נכונה של הצד האחר.

3. איסימטריה בבניין הכוח
באחרונה השתתפתי בנוהל קרב, שבו הציג מח"ט שריון תוכנית תחת

חדש של אפשרויות ולא רק בשיפור היכולות הקיימות. למשל, פרויקט התומ"ת האוטונומי "קרוסיידר" (שנעצר בגלל קשיים טכנולוגיים) או הופעת המקל"טים כמדוח במאמרו של

טנק ה"מרכבה" לדורותיו הוא בבחינת שיפור אינקרמנטלי גדול, אך לא קפיצת מדרגה מבחינת היכולות שהוא מקנה

אל"ם יעקב צור (בגיליון 376) הם בבחינת קפיצת מדרגה טכנולוגית. לפיכך יש להישמר מאוד מלהפריז בהערכת האפשרויות החדשות הנפתחות בגין ההצטיידות ב"מרכבות".

2. ביסוס תורת הקרב על יתרון טכנולוגי

ביסוס תורת הקרב על היתרון הטכנולוגי – כלומר על הפער בין יכולות הצדדים – הוא סיכון גדול, שכן הוא דורש הנחת יסוד לגבי יכולות הצד האחר. אולם על מנת להיות זהירים עלינו להניח שהמידע ביחס ליכולות

כמג"ד ארטילריה אני מסתכל לעיתים בקנאה מחויכת בהערצה שמפגינים אנשי השריון – ובמיוחד אנשי ה"מרכבות" – לכלים שעליהם הם משרתים. אולם אין כל מקום לחיוך כאשר אנשים רציניים כידידי סא"ל אליעזר שנוולד נותנים להערצה זו להשפיע על שיקול דעתם המקצועי, והם בונים תיאוריות צבאיות על פרמטרים צרים כנתוניו הטכניים של טנק – טובים ככל שיהיו. תיאוריה שבסיסה צר כל כך היא כפירמידה הפוכה, ופגיעה קלה ביתרון הטכנולוגי שבבסיסה ימוטט אותה כליל. עניינית, ברצוני להתייחס לשלושה היבטים במאמרו של סא"ל שנוולד:

1. קפיצת המדרגה הטכנולוגית

להבנתי, טנק ה"מרכבה" לדורותיו

הוא בבחינת

שיפור

אינקרמנטלי

גדול, אך לא

קפיצת מדרגה

מבחינת היכולות

שהוא מקנה.

קפיצת מדרגה

באה לידי ביטוי

ביצירת ממד

מג"ד תותחנים
במילואים

יוזמה ותוקפנות, מהירות ורציפות, מיצוי הכוח ותחבולה – מהווים בסיס תפיסתי וערכי עמוק ורחב דיו כדי לפתח צורות לחימה אגרסיביות, מהירות ומתוחכמות כפי שכולנו היינו רוצים לראות, וזאת מתוך מטרה להביא כל עימות להכרעה מהירה. חשוב לזכור שעקרונות מלחמה לעולם אינם תלויים בטכנולוגיה זו או אחרת, וזו הסיבה שספרו של סון טסו "חוכמת המלחמה" רלוונטי היום, כפי שהיה רלוונטי בעת שנכתב, לפני יותר מ-2000 שנה. אילו היה סון טסו מבסס את כל תורת המלחמה שלו על הטכנולוגיה של זמנו, איש לא היה זוכר אותו היום.

סיכום

תורת הקרב של צה"ל כוללת מספר צורות קרב: קרב התקדמות ורדיפה, קרב התקפה, קרב נסיגה והשהיה, קרב הגנה (ראו בספר "תורת הקרב", כרכים א' ו-ב'). בכלם ניתן מענה לאיומים של שדה הקרב באמצעות שילוב מיטבי של הכוחות הפועלים בקרב המשולב. אין שום צורת קרב המושתתת רק על סוג מסוים של נשק.

ניתן, להערכתי, לפתח תורת לחימה אפקטיבית של "קרב בזק", אך תורת לחימה כזאת אסור שתהיה מבוססת כולה על יתרונות לכאורה של כלי זה או אחר, שכן נטרול – ואפילו חלקי – על-ידי האויב של היתרונות הקרביים, הנגזרים מהעדיפות הטכנולוגית, עלול להביא לכישלון צורב בקרב.

חדישות ועדכניות, הממצות את מלוא הפוטנציאל של כלי הנשק, הוא עניין מבורך, שצריך להיות באחריותן של המפקדות החיליות המקצועיות. אך יש להבחין בין הטכניקות הקרביות הפנימיות של צוות, של מחלקה ואף של פלוגת טנקים לבין צורת קרב הדורשת

**הרי בסרט הזה כבר היינו:
מתקפת הנגד הכושלת של
צה"ל בחזית התעלה ב-8
באוקטובר 1973,
שבמהלכה נפל בשבי סא"ל
אסף יגורי, הייתה ניסיון
לשטוף את המצרים רק
באמצעות טנקים. קשה
להאמין שחיל השריון שוב
חוזר לתורת הקרב הפגומה
הזאת, שהנחילה לו בעבר
כישלונות כה צורבים**

שילוב של כוחות שונים. הזנחת הגורמים הנוספים המשולבים בקרב עלולה להוביל למצבים של חוסר יכולת להתמודד עם האיומים בשטח. השאלה האם צה"ל יודע להביא את מיצוי הכוח למקסימום באמצעות הטכנולוגיות החדשות של הכלים היא לגיטימית, אך היא אינה עניין פנימי של חיל השריון. עקרונות המלחמה הצה"ליים –

הכותרת "קרב התקדמות". על-פי תוכניתו, "ה'מרכבות' ירוצו מהר קדימה", וכוחות השריון "ישטפו את השטח". אחד מגדודי החטיבה אמור היה לקבל ממני סוללה ת"פ, אך בשום מקום בתוכנית לא בא הדבר לידי ביטוי של ממש. גם לא הובאה בחשבון העובדה שלסוללת תותחנים צרכים אחרים של זמן ושל מרחב מאשר לפלוגת שריון, וכמובן גם לא הייתה התייחסות רצינית לכוחות החי"ר וההנדסה שצורפו לחטיבה. כפועל יוצא לא ניתן מענה אחר – זולת שטף ה"מרכבות" – לבעיות הצפויות במתאר הלחימה שבו עסק נוהל הקרב: שטח רווי אמצעים נגד טנקים, מכשולים קרקעיים, מיקוש ומיקוש פזיר.

הרי בסרט הזה כבר היינו: מתקפת הנגד הכושלת של צה"ל בחזית התעלה ב-8 באוקטובר 1973, שבמהלכה נפל בשבי סא"ל אסף יגורי, הייתה ניסיון לשטוף את המצרים רק באמצעות טנקים. קשה להאמין שחיל השריון שוב חוזר לתורת הקרב הפגומה הזאת, שהנחילה לו בעבר כישלונות כה צורבים.

הקרב המשולב יוכרע על-ידי שילוב מיטבי של מרכיבי תמרון, אש ישירה ואש מסייעת, מודיעין וכו'. במאמרו כותב סא"ל שנוולד: "חיל השריון גיבש תורת הפעלה אחידה לכלל יחידותיו... אולם (דבר זה) עלול לגרום לקיבעון במקומות שבהם ניתן להפיק יותר מכלי נשק חדשים". פיתוח טכניקות קרביות

קרב בזק או סיכון ענק?

תורת הקרב